

Balua ya kutumbula ya Pauli kwa Vatesolonike Ulongolelu

Balua ya kutumbula kwa vandu va Vatesolonike yayandikwi na mtumi Pauli (musula ya 1:1). Yihotoleka yeniyi ndi balua ya kutumbula yeayiyandiki Pauli, na kuyiyingisa kuvya pahala pa Bibilia, na yeniyi yayandikwi mwaka wa 51 peamali kuvelekewa Yesu Kilisitu. Pauli atama ku Kolinto peayiyandikayi balua ya kutumbula kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Tesolonike, msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu lalitumbwisi lukumbi lwa lugendu lwaki la pili mu kuhengela Matendu (musula ya 17:1-10). Yiyandikwi muchitabu cha matendu kuvya msambi wa vamsadika ava vavili vamsadika vangi vakolonjinji va Vayawudi, na Vayunani ndi vevavili vamahele.

Pauli ahotwili lepi kusigalila ku Tesolonike kwa lukumbi lutali peamalili kutumbulisa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, hinu atumili balua iyi muni kuvakangamalisa mtima vamsadika vevavili kwenuko. Balua iyi yilola mambu ndalindali, na yidandawula gamahela gegakuvagana vandu vevakumsadika Kilisitu cheviganikiwa kutama. Pauli alagazili kuvala kumuwuyila Kilisitu. Yihotoleka kuvya vamsadika va ku Tesolonike vaganayi kupata umanya kuvala mambu ago. Pauli alitumili

malovi aga ga kuwuya kwa Kilisitu kwa mala ya pili ngati njila kuvakulukisa vatama wumi wa kumganisa Chapanga (musula ya 5:6-8).

Gegavi

Pauli akuyitumbula balua iyi kwa kuvajambusa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu na kumsengusa Chapanga ndava yavi (musula ya 1).

Kangi idandawula kuva uhengaji waki, na kuganiswa na malovi gegaletwi na Timoti (musula ya 2-3).

Mwana kandahi Pauli idandawula kwa vamsadika chaviganiki kutama kuni vihuvalila kubwela kwa Kilisitu mala ya pili (musula ya 4:1-5:15).

Pauli imalakisila balua yaki kwa kuvajambusa kangi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, na kuvagana vamsadika voha mugati ya vamsadika veisoma balua iyi (musula ya 5:16-28).

¹ Nene Pauli na Siliwano na Timoti, tikuvayandikila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Tesalonike. Ndi vandu voha vevakumuyupa Chapanga Dadi, na va BAMBU Yesu Kilisitu.

Tikuvaganila ubwina wa Chapanga na uteke.

Vatesalonike vitama kwa sadika

² Tikumsengusa Chapanga magono goha ndava yinu mwavoha na kuvakumbuka magono goha mukuyupa kwitu Chapanga. ³ Muni, palongolo ya Chapanga Dadi witu, tikumbuka ndi chemwilasa sadika yinu kwa matendu, na uganu

winu cheukuvakita muhenga lihengu neju, na chila sadika yitu kwa BAMBU Yesu Kilisitu yanganyugusika. ⁴ Valongo timanyili kuvya Chapanga avaganili na avahagwili muvya vandu vaki, ⁵ muni lukumbi lwetavakokosili Lilovi la Bwina gavili lepi malovi gene, ndi kwa makakala na kwa Mpungu Msopi, na chakaka kuvya ujumbi wenuwo wavili wachakaka. Mmanyili chatatamili pamonga na nyenye, tatamili kwa kuvatangatila nyenye. ⁶ Nyenye mwalandili luhumu lwitu, mwamyigili BAMBU. Pamonga na mwaviniswi neju, mwapokili ujumbi wenuwo kwa luheku wewihuma kwa Mpungu Msopi. ⁷ Hinu nyenye ndi luhumu lwabwina neju kwa vandu voha vevakumsadika va Makedonia na Akaya. ⁸ Muni, ndava ya ukangamala winu ujumbi wa BAMBU uyuwaniki lepi ku Makedonia na ku Akaya kwene, ndi sadika ya Chapanga yidandasiki kwoha. Kangi niganili lepi kujova neju, ⁹ Vandu venavo vevitama patali na nyenye vilongela kuvala lugendu lwitu kwinu na chemwatipokili, ndi chemwalekili chimong'omong'o, na kumhengela Chapanga mweavimumi na wa chakaka, ¹⁰ Hinu mkumlindila Mwana waki ahelela kuhuma kunani kwa Chapanga, ndi Yesu, na mwene ndi Chapanga amyukisi kuhuma mu lifwa na mweakutisangula kuhuma muligoga la Chapanga lelibwela.

2

Lihengu la Pauli ku Tesolonike

¹ Valongo vitu mwavene mmanyili kuvya lugendu lwitu kwinu lwavili lepi lwa waka.

² Mmanyili chatakitiwi mambu gahakau na kuligiwa ku Filipi kwakona hati kuhika kwinu Tesalonike. Pamonga na kuvya na unonopo wamahele, Chapanga witu atipelili ukekesi wa kukokosa Lilovi la Bwina. ³ Lukumbi petavakohakisi muusadika ujumbi woha wa Chapanga, wetavakokosili huvalili lepi lijambu la udese ndi amala uhakau, mewa nakugana kumkonga mundu yoyoha. ⁴ Nambu magono goha tete tilon-gela ngati cheigana Chapanga muni mwene patiweni tihotola, atigotolili lihengu la kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina. Tete tigana lepi kuvaganisa vandu hati padebe, nambu tigana kumganisa Chapanga ndi mwamanyili mitima yitu mbaka mugati. ⁵ Chapanga ndi mweilola na mweamanyili getijova, na nyenye mmanyili katu tete talingili lepi kuvakulukisa mewa tatu-mili lepi malovi ga kufiya muni tipewa vindu kuhuma kwinu. ⁶ Tangalonda kulumbiwa na vandu, amala kuhuma kwinu, amala kuhuma kwa mundu yoyoha, ⁷ pamonga na tete kuvya tavamitumi va Kilisitu, ngatihotwili kujova kwa makakala tipewa chindu chochoha kuhuma kwinu. Nambu tete tavapoli pagati yinu ngati mau mpoli kwa vana vaki. ⁸ Tavaganili neju nyenye ndi hati tavaletili Lilovi la Bwina la Chapanga. Na lepi Lilovi la Bwina nambu mewawa hati kuwusa wumi witu muni kuvatangatila, ndava nyenye vandu mwetivaganili neju! ⁹ Valongo mkumbuka chetahengili lihengu kwa kung'ahika. Patavaletili Lilovi la Bwina la Chapanga tahengili lihengu kilu na muhi muni tikotoka kumpela mundu lihengu la kutipela

mambu gegiganikiwa kwitu.

¹⁰ Nyenye mugawene na Chapanga agawene kuvya ndi kuvya, chetatamili pagati yinu nyenye mwemsadika wavi wabwina, na wakumtopesa Chapanga changabuda. ¹¹ Mmanyili kuvya tete tamhengili kila mmonga winu ngati dadi chakuvahengela vana vaki mwene. ¹² Tavakangamalisi mtima, tavasangalwisi na kuvakulukisa wumi weukumganisa Chapanga. Mwakuvakemela muyingila munkosi waki na ukulu waki.

¹³ Kangi tivii na lijambu lingi la kumsengusa Chapanga, patavaletili ujumbi wa Chapanga, nyenye mwauyuwinu, mukaupokela, lepi kujova ujumbi wa vandu, ndi ujumbi wa Chapanga, na chakaka ndi chauvi, ndava Chapanga ihenga lihengu mugati yinu nyenye mwamsadiki. ¹⁴ Valongo vangu, nyenye gavakolili mambu galagala gegavakolili msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yudea kula vevavi vandu va Chapanga, mambu gegavakolili vandu vavili vaki Kilisitu Yesu. Nyenye mung'aiswi na vakolonjinji vayinu ngati vene chevang'aiswi na Vayawudi Vayavi. ¹⁵ Vala Vayawudi vanguardika ndi vevamkomili BAMBU Yesu na vamlota va Chapanga, vakating'aha na tete mewa. Vandu venavo nakumganisa Chapanga, kangi ndi makoko va kila mundu! ¹⁶ Hati valingili kubesa kuvakokosela vandu vangali Vayawudi ujumbi wa kuvaletela usangula. Kwa kukita genago vayonjokisi kumbudila Chapanga na kumemesa njwe ndava ya kubuda kwevakitili magono goha. Nambu hinu ligoga la Chapanga livagwilili.

Pauli igana kuvagendelela vandu va ku Tesalonike

¹⁷ Valongo, kulekana kwitu na nyenye kwavi kwa lukumbi ndu, kavili kwavili kwangawonana, nambu lepi mumaholo gitu. Lukumbi luhupi kandahi tanogili kuvalola kangi! ¹⁸ Ndi taganili kuvagendelela kavili. Na nene Pauli naganili kubwela kwinu pamahela, nambu Setani atibesili. ¹⁹ Wu, patiyima palongolo ya BAMBU Yesu lukumbi lweibwela, yati tikujilumba kyani kuvala uhotola witu? Kujilumba kwitu yati kwivya nyenye ndi huvalila yitu na luheku lwitu. ²⁰ Ena, nyenye ndi mwemkita tete timekayi na kuheka!

3

¹ Ndava ya genago tangahotola kusindimala neju. Ndi taamwili kusigalila ku Atene tavete, ² na kumtuma kwinu mlongo witu Timoti, ndi muhenga lihengu muyitu ndava ya Chapanga mukukokosa Lilovi la Bwina la Kilisitu. Tamtumili ndava ya kuvakangamalisa na kuvasangalusa, ³ muni taganili mundu yoyoha akotoka kuwuya mumbele ndava ya sadika pagati yinu yikoto kuyaga ndava ya mang'ahiso ago. Nyenye mmanyili maganu ga Chapanga ting'ahiswai. ⁴ Muni patavili pamonga na nyenye tavajovili yati ting'ahiswa, ndi ngati chammanyili, ndi chagahumalili. ⁵ Ndava yeniyoy namtumili Timoti kwinu. Nasindilimalili lepi neju, ndi namtumili muni nimanyai mambu ga sadika yinu. Yikoto kuvya pangi Setani avalingili na lihengu loha leatakitili pagati yitu liyagili waka!

⁶ Hinu Timoti amali kuwuya, na atipelili mal-ovi ga kusangalusa kuvala sadika na uganu winu. Atijovili kuvya mukutiholalela neju, na kuvya mna mnogo wa kutilola tete ngati na tete chatinogela kuvalola nyenye. ⁷ Hinu, valongo vitu mambu getiyuwini kuvala sadika yinu, yikangamalisa mitima mukung'ahika na mang'ahiso gitu goha, ⁸ Ndava muni hinu titama kwa uchakaka yikavya nyenye muyima chakukangamala mukuwungana na BAMBU. ⁹ Hinu tihotola kumsengusa Chapanga witu ndava yinu. Tikumsengusa kwa luheku lwetuvili nawu palongolo yaki ndava yinu. ¹⁰ Tiyendelela kumuyupa Chapanga kilu na muhi kwa mtima witu woha muni atipela fwasi ya kuvalola mihi kwa mihi muni tihotola kuvatangatila mumsadika Chapanga kwa makakala neju.

¹¹ Tikumuyupa Chapanga, Dadi witu mwene, na BAMBU witu Yesu, atidindulila njila ya kubwela kwinu. ¹² BAMBU avahotosa kuganana na mmemeswa uganu wa kuvagana vandu vangi voha, ngati tete chatikuvagana nyenye. ¹³ Ndi yati yikangamalisa mitima yinu, na nyenye yati mwivya mwangabuda kangu mwivya vamsopi vandu va Chapanga, pemwiyima palongolo ya Chapanga mweavili Dadi witu lukumbi BAMBU witu Yesu peibwela na voha vevavili vaki.

4

Kutama cha kumganisa Chapanga

¹ Hinu, valongo vitu, mjiwulili kuhuma kwitu ndi chamwiganikiwa kutama cha kumganisa

Chapanga. Ndi chakaka mtama chenicho. Hinu tivayupa neju kwa liina la BAMBU Yesu muyendelela kukita chenicho kwa ubwina neju. ² Muni mugamanyili malagizu gala gatavapelili kwa uhotola wa BAMBU Yesu. ³ Chapanga igana nyenye muvya vamsopi na mkoto kukita ugoni. ⁴ Kila mgosi iganikiwa amanya kutama bwina na mdala waki kwa usopi na utopesa, ⁵ na lepi kwa mnogo uhakau ngati vandu vangi vangammanya Chapanga. ⁶ Hinu, mundu yoyoha akotoka kumkitila muyaki mweakumsadika Kilisitu uhakau ngati wenuwo. Tamali kuvajovela lijambu lenili na kusalapisa kuvya BAMBU yati akuvatova vevikita mambu ago. ⁷ Chapanga nakutikemela kutama cha kukita ugoni, nambu kutama muwumi usopi. ⁸ Hinu ndi mwaivevesa mawuliwu ago nakumvevesa mundu, ndi akumvevesa Chapanga mwene mwakuvapela Mpungu waki Msopi.

⁹ Kawaka kuvayandikila ndava ya kugana valongo vinu vevakumsadika Kilisitu. Mwavene muwuliwi na Chapanga ndi chamganikiwa kutama chakuganana. ¹⁰ Na chakaka mwavi mkuvakitila valongo vinu voha pahala poha Makedonia. Hinu, valongo, tiyupa muyendelela kukita chenicho hati neju. ¹¹ Magono goha mnogela kutama changali chitututu, kila mundu akita mambu gaki mwene na ahenga lihengu laki mwene na mvyu vandu va kuhenga ngati cheatumbwili kuvavalagizila. ¹² Ndava yeniyoyati mwipata utopesa kwa vandu vangaumsadika Kilisitu, na yati mwigana lepi kuvahuvalila

vandu muvindu vyemwigana magono goha.

Kubwela kwa BAMBU

¹³ Valongo, tigana mmanya uchakaka kuvala vala vevamali kufwa, muni mukoto kuvya na mvinsu neju ngati vandu vangi vangali huvalila.

¹⁴ Tete tisadiki kuvya Yesu afwili na kuyuka, ndi tisadika kuvya Chapanga yati akuvaleta pamonga na Yesu vala voha vevafwili kuni vakumsadika.

¹⁵ Lenili latikuvajovela ndi liwuliwu la BAMBU, tete tetivili wumi, ndi mwatisigalila mu ligono leibwela BAMBU, chakaka tikualongolela lepi vala vevafwili. ¹⁶ Muni yati yiwusiwa lilagizu, lwami lwa mtumu mkulu wa Chapanga, lwami lwa lipenenga la Chapanga, na BAMBU mwene yati ihelela kuhuma kunani kwa Chapanga. Ndi penapo vala vevafwili kuni vakumsadika Kilisitu viyukiswa hoti. ¹⁷ Kangi tete wetivili wumi lukumbi lwenulo yati titolewa kuhamba kunani kwa Chapanga pamonga navo kukonganeka na BAMBU kunani kulihundi. Ndi magono goha yati tivya na BAMBU. ¹⁸ Hinu, mpolesanayi mitima kwa malovi aga.

5

Mjitendekela kwa ligono la kubwela BAMBU

¹ Valongo vitu, nakuganikiwa kuvayandikila kuvala lusenje na lukumbi lwa mambu aga pegihumila. ² Muni mwavene mmanyili kuvya BAMBU yati ibwela chigafula ngati muhiji cheibwela kilu. ³ Vandu pevijova, “Kila chindu chitamili changali chitututu na uteke”

Ndi uhakau paukuvagwilila chigafula! Mambu genago yati gihumila chigafula ngati lipyanda la mau mweigana kuveleka, kawaka mundu mweihotola kuyepa. ⁴ Nambu nyenye, valongo, muvi lepi pachitita, na ligono lenilo nakuganikiwa kuvabwelela chigafula ngati mundu mwaiyiva. ⁵ Mwavoha nyenye vandu mwemwitama palumuli, vandu vamuhi. Tete lepi tavandu va milima yingi vandu vangammanya Chapanga. ⁶ Hinu, valongo tikotoka kugona lugono ngati vandu vangi, nambu tiganikiwa kuvya kujilola na kujitalalila tavete. ⁷ Ndava muni vevigona vigona kilu, na vevigala vigala kilu ⁸ Nambu tete tavandu vamuhi na tiganikiwa kuvya na kujitalalila tavete. Tiganikiwa kuwala sadika na uganu kujova nyula ya kujikinga panganga, na huvalila yitu ya usangula ngati kofia ya lyuma ya kudivalila mitu yitu. ⁹ Muni Chapanga atihagwili lepi tikomiwa na ligoga laki, ndi tipata usangula kwa njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu ¹⁰ ndi afwili ndava yitu, muni titama pamonga na mwene, yivya wumi amala tifwili lukumbi peibwela. ¹¹ Hinu mpolesanayi mitima na kutangatilana nyenye kwa nyenye, ngati chamwikita hinu.

Malagizu ga kumalakisa na jambusa

¹² Valongo, tikuvayupa muvatopesa vala vevihenga lihengu pagati yinu, vala vevakuvalongosa na kuvawula kuvala kutama mukumsadika Kilisitu. ¹³ Muvatopesa neju na kuvagana ndava ya lihengu lavikita. Muvya na uteke pagati yinu.

¹⁴ Valongo, tikuvakofwa muvalapisa vandu vakata, muvakangamalisa mtima vandu vangolongondi, muvatangatila vandu vangali makakala, msindimala kwa vandu voha. ¹⁵ Mlola mundu yoyoha mlekekesanayi nyenye mwavene, muni mgana kuhengelana gabwina nyenye mwavene na kwa vandu voha.

¹⁶ Mheka magono goha, ¹⁷ muyupa Chapanga magono goha, ¹⁸ na kuvya na usengula kwa kila chindu chechihumila. Genago ndi geigana Chapanga kuhuma kwinu mukuwungana kwinu na Kilisitu Yesu.

¹⁹ Mkoto kujimisa motu wa Mpungu Msopi, ²⁰ mkoto kuvevesa ujumbi kuhuma kwa Chapanga. ²¹ Mlinga kila chindu. Mkamula chechivii chabwina, ²² muyepa uhakau wowoha.

²³ Chapanga mwene mweakutipela uteke avanyambisa nyenye hoti kwa njila yoyoha. Na kuvatangatila mukuholalela kwinu na gemwinogela na muvindu vyoha vyemwihenga mkita genago goha changabuda mbaka peibwela BAMBU witu Yesu Kilisitu. ²⁴ Chapanga mweakuvakemela nyenye yati itimilisa mambu ago muni mwene msadikika.

²⁵ Valongo vitu, mtiyupila na tete mewa.

²⁶ Muvajambusa valongo voha kwa kulangisa mukuvagana.

²⁷ Nikuvayupa neju kwa liina la BAMBU muvasomela vamsadika mu Kilisitu vitu voha balua iyi.

²⁸ Tikuvaganila ubwina wa Chapanga wa BAMBU witu Yesu Kilisitu.

Ngoni Bible Version Translation Project

The New Testament in the Ngoni language of Tanzania

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: Chingoni (Ngoni)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Ngoni New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

5cd08b72-e4bf-504c-ac82-b15a8451524d